

Nawroty w uzależnieniu od alkoholu Część 3: Społeczno-demograficzne i psychologiczne czynniki ryzyka

Relapse in alcohol dependence

Part 3: Socio-demographic and psychological risk factors

Marcin Wojnar, Anna Ślufarska, Anna Klimkiewicz

Katedra i Klinika Psychiatryczna Akademii Medycznej w Warszawie

Abstract – Among factors related to patient relapse, social and demographic variables such as gender, age, marital status, employment, social support resources as well as psychological and biological characteristics were reported. Psychological predictors include negative mood states, craving, self-efficacy, limited skills to cope with high-risk events, neurocognitive abnormalities, impulsiveness and other personality traits. Comorbid psychopathology has also received much attention as a significant predictor of poor treatment outcomes in alcoholic patients. Among psychiatric disorders – affective, anxiety, personality disorders such as borderline and antisocial personality are particularly associated with a high risk of relapse to heavy drinking. Comorbid depression has been considered as probably the strongest risk factor for failure in maintaining abstinence. In addition to psychiatric diagnosis, severity of psychopathology also has been found to be more pronounced among patients who relapsed, compared to abstainers. Several studies reported relationships between anxiety and alcoholism. Anxiety promotes drinking (self-medication), substance misuse and can lead to relapse. Among personality disorders, borderline, avoidant and antisocial personality disorders are the most strongly associated with the risk for relapse in alcohol dependence.

Key words: alcohol dependence, relapse, personality, depressive disorders, anxiety disorders

Streszczenie – Wśród społeczno-demograficznych czynników ryzyka nawrotu należy podkreślić rolę wieku, płci, stanu cywilnego, zatrudnienia, statusu społeczno-ekonomicznego, a także oparcia społecznego. Predyktory psychologiczne obejmują negatywne stany emocjonalne, głód alkoholowy, poczucie własnej skuteczności, schematy poznawcze, deficyty funkcji poznawczych (neuropsychologiczne), impulsywność oraz inne cechy osobowości. Współwystępowanie zaburzeń psychicznych uważane jest również za znaczący czynnik ryzyka niepowodzenia terapii i złamania abstynencji u pacjentów z problemem alkoholowym. Wykazano, że nie tylko występowanie objawów psychopatologicznych, ale także ich ogólne nasilenie, ma istotne znaczenie rokownicze. Ciężki przebieg zaburzeń psychicznych koreluje ze skłonnością do łamania abstynencji. Z wysokim ryzykiem nawrotu picia w największym stopniu są związane współwystępujące objawy depresyjne. Depresja

---

Praca powstała w ramach środków uzyskanych z Fogarty International Center/NIDA International Substance Abuse Research Program, grant D43-TW05818 oraz grantu KBN nr 2P05D 004 29.